

**РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА****от 3 ноември 2009 година****относно проекта на регионален законодателен декрет за обявяване на автономна област Мадейра за район без генетично модифицирани организми, за който Португалската република е направила уведомление съгласно член 95, параграф 5 от Договора за ЕО***(нотифицирано под номер C(2009) 8438)***(само текстът на португалски език е автентичен)****(текст от значение за ЕИП)****(2009/828/ЕО)**

КОМИСИЯТА НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 95, параграф 6 от него,

като има предвид, че:

**ПРОЦЕДУРА**

- (1) С писмо от 5 май 2009 г. и в съответствие с член 95, параграф 5 от Договора за ЕО постоянното представителство на Португалия към Европейския съюз уведоми Комисията за проект на регионален законодателен декрет (наричан по-долу „проектодекретът“) за обявяване на автономна област Мадейра за район без генетично модифицирани организми (ГМО). Проектодекретът бе придружен от изложение на мотивите и от документ, в който се посочват доводите за обявяването на автономна област Мадейра за район без ГМО.
- (2) С писмо от 26 юни 2009 г. Комисията информира португалските органи, че е получила уведомление по член 95, параграф 5 от Договора за ЕО и че шестмесечният срок за разглеждането му в съответствие с член 95, параграф 6 е започнал да тече. В уведомлението на Португалия не се съдържаха нито научна литература и проучвания, нито друга научна информация, която би могла да подкрепи съответната аргументация. Ето защо Комисията покани с писмо Португалия да допълни уведомлението си с по-конкретна информация под формата на имаща отношение към въпроса научна литература, в която да се съдържат факти, свързани със защитата на околната или на работната среда поради съществуването на специфичен за района на Мадейра проблем. На 31 юли 2009 г. Португалия представи допълнителна информация.
- (3) Комисията публикува известие във връзка с искането в *Официален вестник на Европейския съюз* <sup>(1)</sup>, за да

информира останалите заинтересовани страни за проекта на национална мярка, която Португалия възнамерява да приеме. България, Чешката република, Дания, Франция, Латвия, Малта и Румъния представиха своите коментари.

**ЗАКОНОДАТЕЛСТВО НА ОБЩНОСТТА**

- (4) В член 95, параграфи 5 и 6 от Договора е предвидено, че:

„5. (...) ако след приемането от Съвета на мярка за хармонизиране държава-членка счете за необходимо да въведе национални разпоредби, основаващи се на нови научни доказателства, свързани със защитата на околната или работната среда поради специфичен проблем на тази държава-членка, който е възникнал след приемането на мярката за хармонизиране, тя уведомява Комисията за предприетите мерки и за основанията за тяхното приемане.

6. В срок от шест месеца след уведомяванията, посочени в параграфи 4 и 5, Комисията одобрява или отхвърля въпросните национални разпоредби, след като установи дали те представляват или не представляват средство за произволна дискриминация или прикрито ограничение на търговията между държавите-членки, и дали пречат или не пречат функционирането на вътрешния пазар.

При липса на решение на Комисията в този срок националните разпоредби, посочени в параграфи 4 и 5, се считат за одобрени.

Когато това е оправдано поради сложността на въпроса и при липса на опасност за човешкото здраве, Комисията може да уведоми заинтересованата държава-членка, че срокът, посочен в настоящия параграф, може да бъде продължен за нов период от шест месеца.“

<sup>(1)</sup> ОВ С 139, 19.6.2009 г., стр. 2.

**ОБЯВЕНИ ПРОЕКТИ НА НАЦИОНАЛНИ РАЗПОРЕДБИ****Обхват на обявените проекти на национални разпоредби**

- (5) Съгласно член 1 от проектодекрета автономната област Мадейра е обявена за район, в който не се отглеждат сортове генетично модифицирани организми (ГМО). Съгласно член 2 внасянето на посадъчен материал от растения или семена, съдържащ ГМО, на територията на автономна област Мадейра и използването му в растениевъдството са забранени. Съгласно член 3 нарушаването на горепосочения член се счита за административно нарушение, а в член 4 се определят допълнителни санкции. В член 5 се установяват разпоредби за разследването, завеждането на иск и вземането на решение по повод на административните нарушения, а в член 6 се определя предназначението на събраните от глоби приходи.

**Въздействие върху общностното законодателство на обявените проекти на национални разпоредби**

- (6) Обхватът на горепосочените проекторазпоредби, във връзка с обясненията в изложението на мотивите, предполага, че той ще окаже въздействие основно върху:

— отглеждането на генетично модифицирани сортови семена, разрешени по силата на разпоредбите на част В (членове 12—24) от Директива 2001/18/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 март 2001 г. относно съзнателното освобождаване на генетично модифицирани организми в околната среда и за отмяна на Директива 90/220/ЕИО на Съвета<sup>(1)</sup> (наричана по-долу „Директива 2001/18/ЕО“),

— отглеждането на генетично модифицирани сортови семена, които вече са одобрени съгласно разпоредбите на Директива 90/220/ЕИО на Съвета от 23 април 1990 г. относно съзнателното освобождаване на генетично модифицирани организми в околната среда<sup>(2)</sup> и понастоящем са обявени за съществуващи продукти в съответствие с членове 8 и 20 от Регламент (ЕО) № 1829/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 22 септември 2003 г. относно генетично модифицираните храни и фуражи<sup>(3)</sup> (наричан по-долу „Регламент (ЕО) № 1829/2003“),

— отглеждането на генетично модифицирани сортови семена, разрешени съгласно разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1829/2003.

- (7) Директива 2001/18/ЕО се основава на член 95 от Договора за ЕО. Директивата е насочена към сближаване на законодателствата и процедурите в държавите-членки относно разрешаването на ГМО, предназначени за

съзнателно освобождаване в околната среда. В съответствие с член 34 от нея държавите-членки са задължени да транспонират директивата в националното си право до 17 октомври 2002 г.

- (8) Съгласно член 1 от него, Регламент (ЕО) № 1829/2003 цели: а) да създаде основа за гарантиране на високо равнище на защита на живота и здравето на човека, здравето и добруването на животните, околната среда и интересите на потребителите във връзка с генетично модифицираните храни и фуражи, като гарантира ефикасното функциониране на вътрешния пазар; б) да определи общностни процедури за разрешаване и контрол на генетично модифицирани храни и фуражи; и в) да определи разпоредби за етикетиране на генетично модифицирани храни и фуражи.

**ДОВОДИ, ИЗЛОЖЕНИ ОТ ПОРТУГАЛИЯ**

- (9) Информация за законодателния проект, предоставяща тълкуване на неговото въздействие върху общностното законодателство и на съответствието му с последното, се съдържа във:

— документа, представен едновременно с уведомлението от 5 май 2009 г. и озаглавен „Установяване на автономна област Мадейра (RAM) като „район без генетично модифицирани организми (ГМО)“ — доводи“,

— допълнителната информация, представена на 31 юли 2009 г. и озаглавена „Установяване на автономна област Мадейра (RAM) като „район без генетично модифицирани организми (ГМО)“ — допълнителна информация“.

- (10) В своите доводи Португалия се позовава на съображения, свързани със селското стопанство и природата.

- (11) Съображенията, свързани със селското стопанство, се основават на невъзможността за съвместно съжителство между генетично модифицирани култури и традиционни и/или биологични култури в автономна област Мадейра. По-конкретно в тях се изтъкват аспекти като разстоянието между полетата, граничните ивици, видовете посеви с различен цикъл на растеж, районите за убежище, разполагането на прашецоуловители или на прегради, за да се предотврати разпръскването на цветния пращец, системите за редуване на културите, фазите на растениевъдството, намаляването на количеството на наличните жизнеспособни семена в почвата посредством подходяща обработка на почвата, управлението на популациите в граничните зони на полетата, избора на оптимални дати за сеитба, стопанисването на семената, така че да се избегне тяхното смесване, и предотвратяването на разливяването на семена при придвижване към и от полето и по граничните зони на полето.

<sup>(1)</sup> ОВ L 106, 17.4.2001 г., стр. 1.

<sup>(2)</sup> ОВ L 117, 8.5.1990 г., стр. 15.

<sup>(3)</sup> ОВ L 268, 18.10.2003 г., стр. 1.

- (12) В съображенията, свързани с природата, се твърди, че въздействието на въвеждането на ГМО в природата (по-специално в RAM — естествената гора на Мадейра) не са добре проучени въпреки публикуването на множество статии, в които се изразяват опасения от последиците от съзнателното освобождаване на генетично модифицирани организми в околната среда и от предизвиканите от тях промени в околната среда, каквито могат да се очакват. Освен това е възможно да има други потенциални рискове, които не са обхванати от посочените научни изследвания.
- (13) Съображенията, свързани с околната среда, се позовават и на:
- а) предварителните изпитвания, извършени с използването на генетично модифицирани сортове;
  - б) модела, показващ инвазивните способности на генетично модифицираните сортове;
  - в) взаимодействието на модела с използването на растения, съдържащи ГМО;
  - г) способността на трансгенните растения за кръстосано опрашване;
  - д) успоредните въздействия с други видове;
  - е) образуването на токсини;
  - ж) страничните взаимодействия;
  - з) въздействията, свързани с генетичните изменения;
  - и) последиците при лоши селскостопански практики;
  - й) прехвърлянето на гени;
  - к) въздействието върху хранителната верига.
- (14) Въз основа на горепосоченото Португалия смята, че въвеждането на генетично модифициран материал в RAM би могло да има изключително опасни последици за околната среда на Мадейра като цяло (безсмислено е да се прави разграничение между селскостопански и горски райони). Въпреки че няма еднозначни заключения по въпроса, изследванията и експериментите, както и теоретичните конструкции подсказват, че рискът за природата от съзнателното освобождаване на ГМО е толкова голям и поставя такава заплаха за състоянието на околната среда на Мадейра, че тяхното използване пряко в сектора на

селското стопанство или дори само на експериментална основа не е оправдано.

#### ПРАВНА ОЦЕНКА

- (15) Член 95, параграф 5 от Договора за ЕО се прилага за нови национални мерки на основание защитата на околната и работната среда поради специфичен проблем на тази държава-членка, който е възникнал след приемането на мярката за хармонизиране и който се обосновава от нови научни доказателства.
- (16) Съгласно член 95, параграф 6 от Договора за ЕО Комисията одобрява или отхвърля въпросните национални разпоредби, след като установи дали те представляват или не представляват средство за произволна дискриминация или прикрито ограничение на търговията между държавите-членки, и дали препятстват или не препятстват функционирането на вътрешния пазар.
- (17) Въпреки това, когато е оправдано поради сложността на въпроса и при липса на опасност за здравето на човека, Комисията може да уведоми заинтересованата държава-членка, че срокът, посочен в гореспоменатия параграф 6, може да бъде продължен за нов период от шест месеца.
- (18) Целта на уведомлението, направено от португалските органи на 5 май 2009 г., е да се получи одобрение за внасяне на проектодекрета.
- (19) Португалия не уточни акта на Европейската общност, спрямо който дерогира проектодекретът. Отглеждането на ГМО е до голяма степен уредено с Директива 2001/18/ЕО и Регламент (ЕО) № 1829/2003.
- (20) В член 95, параграф 5 от Договора се съдържа изискване, когато дадена държава-членка счита за необходимо да въведе национални разпоредби в дерогация от мерките за хармонизиране, тези разпоредби да могат да бъдат обосновани при едновременното изпълнение на следните условия <sup>(1)</sup>:
- нови научни факти,
  - свързани със защитата на околната или работната среда,
  - поради специфичен проблем на тази държава-членка,
  - възникнал след приемането на мярката за хармонизиране.

<sup>(1)</sup> Съд на ЕО, С-439/05 Р и С-454/05 Р, точки 56—58.

(21) Доводите, изтъкнати от Португалия, се позовават до голяма степен на въздействието върху околната среда на отглежданите генетично модифицирани сортове. Уведомлението съдържа анализ на широкообхватни и сложни въпроси, като предварителните изпитвания, извършени върху генетично модифицирани сортове, модела, показващ инвазивните способности на генетично модифицираните сортове, способността на трансгенните растения за кръстосано опрашване, успоредното въздействие с други видове, образуването на токсини, страничните взаимодействия, въздействията, свързани с генетичните изменения, влиянията при лоши селскостопански практики, прехвърлянето на гени и въздействието върху хранителната верига.

(22) От тези доводи става ясно, че е необходима цялостна научна оценка на риска, която да покаже дали представените научни факти са свързани със защитата на околната или работната среда поради специфичен проблем на автономна област Мадейра, който е възникнал след приемането на Директива 2001/18/ЕО и Регламент (ЕО) № 1829/2003 и други разпоредби на ЕО в тази връзка. Тази оценка следва да бъде извършена от Европейския орган за безопасност на храните (ЕОБХ), който е компетентен, в съответствие с член 22, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 г. за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните<sup>(1)</sup>, да предоставя научни съвети и да оказва научна и техническа помощ за законодателството и политиката на Общността във всички сфери, които пряко или косвено засягат безопасността на храните и фуражите, и който орган предоставя независима информация по всички въпроси в тези сфери и обмена свързана с риска информация. Освен това в съответствие с член 29 от същия регламент ЕОБХ изразява научно становище по искане на Комисията по всеки въпрос от неговата компетентност и във всички случаи, за които законодателството на Общността предвижда консултации с органа.

(23) Поради тази причина на 23 септември 2009 г. Комисията даде мандат на ЕОБХ да прецени въз основа на новите факти, представени от Португалия, и предвид изискванията на член 95, параграф 5 от Договора за ЕО дали конкретните доказателства са свързани със защитата на околната и работната среда поради специфичен проблем за засегнатия район, в случая автономна област Мадейра.

(24) При тези обстоятелства е необходимо ЕОБХ да приеме становище, преди да бъде взето решение по уведомлението на Португалия. Предвид широкия обхват на потенциалното отрицателно въздействие върху околната среда, посочено в уведомлението на Португалия, както и слож-

ността на научните аспекти, свързани с отглеждането на ГМО в автономна област Мадейра, е необходимо на ЕОБХ да бъде даден достатъчно дълъг срок за приемане на становище. Поради тази причина Комисията поиска от ЕОБХ да изготви становище до 31 януари 2010 г.

(25) Доводите, изтъкнати от Португалия, не се позовават конкретно върху опасността за здравето на човека, която би могла да възникне при отглеждане на ГМО в автономна област Мадейра. Въпреки че те се позовават конкретно на рисковете за околната среда и „екологичното състояние“, не са представени никакви факти по отношение на идентифицирано или потенциално въздействие върху здравето на човека. Всички научни аргументи са съсредоточени изключително върху аспекти на селското стопанство и опазването на биологичното разнообразие в Мадейра.

(26) Предвид гореизложеното вземането на решение в шестмесечния срок, т.е. до 4 ноември 2009 г., който е определен в член 95, параграф 6, първа алинея от Договора за ЕО, би означавало липса на важна научна обосновка по този сложен въпрос. Следователно, като се имат предвид сложността на въпроса и липсата на опасност за здравето на човека, Комисията следва да удължи срока в съответствие с член 95, параграф 6, трета алинея от Договора за ЕО и да вземе решение по уведомлението на Португалия в рамките на нов период от шест месеца, и по-конкретно до 4 май 2010 г.,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

#### Член 1

Срокът за одобряване или отхвърляне на проекта на регионален законодателен декрет за обявяване на автономна област Мадейра за район без генетично модифицирани организми, за който Португалската република е направила уведомление съгласно член 95, параграф 5 от Договора за ЕО, се удължава до 4 май 2010 г.

#### Член 2

Адресат на настоящото решение е Португалската република.

Съставено в Брюксел на 3 ноември 2009 година.

За Комисията

Stavros DIMAS

Член на Комисията

<sup>(1)</sup> ОВ L 31, 1.2.2002 г., стр. 1.